

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 16.02.2025
Sayı : 1282

10/2983

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye tarımsal üretim çok yönlü ve derin bir krizle karşı karşıyadır. Artan girdi maliyetleri, düşük alım fiyatları, yetersiz destek politikaları ve üretici ile tüketici arasındaki fiyat uçurumu hem üreticiyi hem tüketiciyi olumsuz etkilemektedir.

Çiftçiler bir yandan mazot, gübre, yem, tohum, ilaç gibi temel girdilerin maliyetini karşılayamazken; diğer yandan ürünlerini maliyetin dahi altındaki fiyatlarla satmak zorunda kalmakta, bu durum birçok üreticinin tarımdan çekilmesine neden olmaktadır. Buna karşın tüketiciye ulaşan ürünlerin fiyatı her geçen gün artmakta; üretici kazanamamakta, tüketici ise pahalı gıdaya erişmekte zorlanmaktadır.

Tarladan sofraya uzanan zincirde yaşanan bu yapısal bozulmanın nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılması, tarım politikalarının yeniden yapılandırılması ve sürdürülebilir, planlı bir üretim modelinin oluşturulması amacıyla, Anayasa'nın 98. maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Aliye TİMİSİ ERSEVER
Ankara Milletvekili

Aliye TİMİSİ ERSEVER
Ankara Milletvekili

Ahmet BOYUN YAZGAN
Edirne Mu.

Söğüt ÖZTÜRK
Diy. Mu.

Melih MERİÇ
Gaziantep M.

Tüker AKER
Bolu Mu.

İzzet ÇELİK
Gaziantep Mu.

Vedî RİNDİÇ
Kırklarek M.

Bekir BAŞEYİNGER
Manisa M. V.

Gülcan KİS,
Mersin M. V.,
Gaziantep.

Mehmet TAHTAŞ
Corum Mu.

A. Veli BOLUKÇİ
Mersin M. V.

GEREKÇE

Tarım, yalnızca ekonomik büyümenin değil; gıda güvenliği, istihdam ve toplumsal refahın da temelini oluşturan stratejik bir sektördür. Ancak Türkiye’de tarım, son yıllarda yapısal sorunların derinleştiği çok yönlü bir krizle karşı karşıyadır.

Çiftçiler, hızla artan girdi maliyetleri (mazot, gübre, yem, ilaç vb.) karşısında zorlanmaktadır. 2024 yılı itibarıyla Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi yıllık yüzde ellinin üzerinde artmış bazı girdilerde bu artışlar yüzde yüzü bulmuştur. Buna rağmen açıklanan ürün alım fiyatları, üretim maliyetlerini dahi karşılamamaktadır. Üretici kazanamamakta, üretimden çekilmekte, kırsal yaşam giderek zorlaşmaktadır.

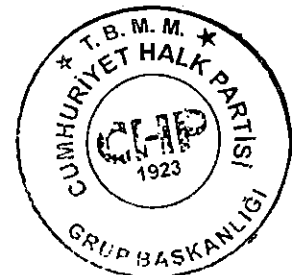
Ayrıca Türkiye, tohumdan gübreye, ilaçtan yeme kadar birçok stratejik tarımsal girdide dışa bağımlıdır. Bu durum dövizdeki dalgalanmalara karşı çiftçiye kırılgan hale getirmekte, girdi maliyetlerinin her geçen gün artmasına yol açmaktadır.

2008 yılında 1,1 milyon olan kayıtlı çiftçi sayısı, 2021’de 512 bine düşmüştür. Bu, son 12 yılda yaklaşık %48 oranında çiftçi kaybı anlamına gelmektedir. Aynı dönemde, tarım alanları da ciddi biçimde daralmıştır. 2002’de 26,6 milyon hektar olan ekili-dikili alanlar, 2020 itibarıyla 23,4 milyon hektara gerilemiştir. 2,6–4 milyon hektarlık alanın sanayi, imar ve betonlaşmaya açılmasıyla kaybedildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, yaklaşık 10 milyon hektar tarım alanı her yıl ekilmeden bırakılmaktadır.

Tarımsal üretimde planlama eksikliği devam etmektedir. Katma değeri yüksek, ihracat potansiyeli olan ürünler yerine düşük verimli desenlere yönelim hem üretici gelirini hem de ülke rekabetçiliğini zayıflatmaktadır. Türkiye, 2022 itibarıyla 28 milyar dolar tarım ihracatına karşılık 26 milyar dolarlık ithalat yapmış; dışa bağımlılığını sürdüren bir yapı ortaya çıkmıştır.

Tüm bu sorunlara rağmen tüketici de korunamamaktadır. Üreticiye düşük fiyata alınan ürünler, tüketiciye yüksek bedellerle ulaşmakta; sistem hem üreticiyi hem tüketiciyi mağdur etmektedir. Mevcut destek politikaları ise uzun vadeli ve bilimsel bir planlama yerine, kısa vadeli teşviklere indirgenmiştir.

Çiftçinin üretimden çekilmesi, tarım alanlarının kaybı, ekilmeyen toprakların artışı, dışa bağımlılık ve tüketici mağduriyeti, tarımda sürdürülebilirlikten uzaklaşıldığını açıkça göstermektedir. Bu nedenle, TBMM bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurulması; tarımın yapısal sorunlarını bütüncül bir yaklaşımla ele almak ve sürdürülebilir, adil ve verimli bir tarım politikası oluşturmak açısından büyük önem taşımaktadır.

[illegible]